

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 15, 2016

Nummer 15, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:575](#) 05-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:556](#) 05-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:553](#) 05-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:554](#) 05-04-2016

Annotatie

[Geautomatiseerd handhaven, zonder automatische verificatie van bijzondere omstandigheden. Annotatie bij Hoge Raad 16 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:240, SR-2016-0092.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

ANNOTATIE

Geautomatiseerd handhaven, zonder automatische verificatie van bijzondere omstandigheden. Annotatie bij Hoge Raad 16 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:240, SR-2016-0092.

mr. J.H.J. Verbaan

In bovenstaande beslissing op een beroep in cassatie in het belang der wet staat het opleggen van een administratieve sanctie van € 130 aan de kentekenhouders wegens het niet naleven van de APK-verplichting centraal. Met betrekking tot deze zaak kan ook worden verwezen naar het artikel van J.B.H.M. Simmelink, 'Geautomatiseerde handhaving en de sanctie opleggende ambtenaar', *Verkeersrecht* 2016, 3, p. 91-94. De gesanctioneerde gedraging is vastgesteld met behulp van een geautomatiseerde registercontrole van de RDW. Voor deze zorgplicht is het niet van belang of de kentekenhouders ook daadwerkelijk eigenaar of gebruiker van de auto is.

Op geautomatiseerde wijze vaststellen en sanctioneren van gedragingen staat in deze cassatie in belang der wet centraal: concreet het naleven van artikel 30 lid 2 Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM). Het Hof Arnhem-Leeuwarden oordeelde in zijn arrest dat op grond van de door de advocaat-generaal verstrekte informatie niet kon worden vastgesteld dat de sanctie ter zake van het op geautomatiseerde wijze vastgestelde 'niet afsluiten en in stand houden van de vereiste verzekering', zonder dat daarbij (enige) ruimte bestaat voor een beoordeling van, al dan niet door een betrokkene, naar voren gebrachte, bijzondere omstandigheden, door een bevoegde ambtenaar in de zin van artikel 3 lid 2 Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV) was opgelegd.

De vraag of sprake was van een bevoegde ambtenaar in de zin van artikel 3 lid 2 WAHV werd opgeroepen door de vaststelling dat de verzekeringsplicht door middel van registervergelijking wordt gecontroleerd. De advocaat-generaal bij het hof betoogde, na het verschaffen van informatie over de gehanteerde werkwijze, dat die werkwijze in het kader van de wettelijke regeling toelaatbaar is. Volgens hem kon worden vastgesteld dat de sanctie door een daartoe bevoegde ambtenaar is opgelegd.

Het hof stelt bij de beoordeling voorop dat de WAHV niet bepaalt dat administratieve sancties alleen kunnen worden opgelegd door ambtenaren die zelf de gedragingen hebben vastgesteld. Administratieve sancties kunnen ook worden opgelegd ter zake van op geautomatiseerde wijze vastgestelde gedragingen. Wel bepaalt de wet dat sancties enkel mogen worden opgelegd door de daartoe aangewezen ambtenaren. Uit de informatie van de advocaat-generaal leidt het hof in het onderhavige geval af dat de gedragingen op volledig geautomatiseerde wijze worden vastgesteld. Het hof stelt vast dat die beslissing niet afzonderlijk en individueel wordt genomen. Volgens de advocaat-generaal is dat, met een beroep op eerdere uitspraken, ingevolge artikel 3 WAHV ook niet verplicht en kan een correctieverzoek worden ingediend zodra de kentekenhouders de juiste bewijzen overlegt.

Vervolgens maakt het hof overwegingen die aanleiding voor de cassatieklacht vormen. Het hof kan uit de wetsgeschiedenis niet afleiden of een daartoe aangewezen ambtenaar afzonderlijk en individueel moet beslissen of een sanctie wordt opgelegd. Vastgesteld wordt dat opleggen van sancties op grond van de WAHV een bevoegdheid is en geen verplichting. Dat betekent volgens het hof dat na vaststelling van een gedraging een mogelijkheid moet bestaan om te kunnen beoordelen of sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor sanctionering achterwege kan blijven.

Het hof oordeelt uiteindelijk dat in dit geval de bevoegdheid een administratieve sanctie op te leggen niet met artikel 3 WAHV valt te verenigen en hecht daarbij belang aan het feit dat de kentekenhouders na constatering van de gedraging in het volledig geautomatiseerde proces niet in de gelegenheid wordt gesteld aan te tonen dat voor het motorrijtuig wel een geldig keuringsbewijs is afgegeven. Hierdoor kunnen ook gevallen waarbij sprake is van bijzondere omstandigheden en een nadere beoordeling vereist is, worden gesanctioneerd.

De invoering van de WAHV en daarmee de mogelijkheid tot administratiefrechtelijke afdoening van verkeersovertredingen van lichte aard had tot doelstelling de wijze van afdoening van enkele veelvoorkomende verkeersovertredingen van lichte aard te vereenvoudigen. Deze wijze van afdoening diende in beginsel de werklust van politie, Openbaar Ministerie en rechtelijke macht in belangrijke mate terug te dringen, maar tegelijkertijd een deugdelijke rechtsbescherming van de betrokkene te waarborgen. Uitbreiding van artikel 3 lid 2 WAHV met de woorden 'op geautomatiseerde wijze' beoogde het opleggen van een administratieve sanctie ter zake van een gedraging, op geautomatiseerde wijze, ondanks ontbreken van menselijke tussenkomst, ook mogelijk te maken onder die wet, zo volgt uit de wetsgeschiedenis. Daarnaast maakte de uitbreiding het mogelijk door middel van zogenaamde registervergelijking te constateren of tijdig aan de algemene periodieke keuring (APK) is voldaan. Deze vergelijking vindt op geheel geautomatiseerde wijze plaats door de Dienst Wegverkeer. Volgens de toelichting op de uitbreiding mag de gedraging van het

systeem op een lijn worden gesteld met de waarneming door een ambtenaar.

De Hoge Raad haalt de relevante bepalingen en wetsgeschiedenis aan en komt in korte bewoordingen tot het oordeel dat tekst noch strekking van artikel 3 lid 2 WAHV de bevoegdheid tot sanctieoplegging beperken tot gevallen waarin, alvorens de sanctie wordt opgelegd, is onderzocht of sprake is van bijzondere omstandigheden die een nadere beoordeling vergen. Daarmee is het hof volgens de Hoge Raad bij de beoordeling van een onjuiste rechtsopvatting uitgegaan.

Het oordeel van de Hoge Raad is, gelet op de bepalingen van de wet en de bijbehorende wetsgeschiedenis, niet opmerkelijk en begrijpelijk. De toelichting bij de bepaling lijkt daarvoor ook ruimte te bieden. Enige kanttekeningen kunnen wel worden geplaatst. Het hof lijkt in de beoordeling van de zaak, terecht, de wens tot overeenstemming van de feiten ter zake waarvan de administratieve sanctie is opgelegd met de werkelijkheid en daarmee de individuele rechtsbescherming voorop te willen stellen. Dat zou kunnen verklaren waarom het hof zoveel waarde hecht aan de mogelijkheid voor betrokkene om voorafgaand aan het opleggen van een sanctie, bijzondere omstandigheden naar voren te mogen brengen. Het nastreven van die wens is lovenswaardig en hoort ook in beginsel te worden gehanteerd.

Dat is ook het uitgangspunt van het EVRM waarbij wel rekening wordt gehouden met de zwaarte van de sanctie en de mogelijkheden die de verdediging geboden worden. Het Hof in Straatsburg weegt de aard van de sanctie mee en hecht waarde aan de procedurele waarborgen die de verdediging in dit soort zaken wordt geboden. De mogelijkheid dat de boete uiteindelijk voor een rechter kan worden beoordeeld weegt daarin belangrijk mee. Dat betekent dat de verdediging, ook zonder de mogelijkheid voorafgaand bezwaren op te geven, voldoende gelegenheid wordt geboden zich te kunnen verdedigen.

De redactie van de bepaling van artikel 3 lid 2 WAHV verlangt ook nog steeds dat een bevoegde ambtenaar de sanctie oplegt. Dat wekt op zijn minst de suggestie dat een individuele beoordeling nog steeds de voorkeur geniet. Ondanks dat het vooraf sturen van een kennisgeving, zoals dat ook in andere gevallen voorkomt, op zich niet zo'n vreemde en onuitvoerbare gedachte is, heeft de Hoge Raad in het onderhavige geval de wijze van sanctionering goedgekeurd.

Voor eventuele uitbreidingen van gevallen waarin op automatische wijze wordt gehandhaafd, is overigens wenselijker dat de wetgever zich daarover meer expliciet uitlaat. Dat voorkomt dat de rechter zich bij iedere nieuwe vorm van handhaving op automatische wijze moet uitlaten over de rechtmatigheid daarvan.

RECHTSPRAAK

Falende klachten over vrijspraak mensenhandel.

De middelen komen met diverse klachten op tegen de door het hof gegeven vrijspraken van het aan de verdachte onder 1, 2, 4 en 6 (telkens) primair tenlastegelegde. Zij lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Het tweede middel klaagt in de eerste plaats over het oordeel van het hof dat 'uitbuiting' als een (extra) impliciet bestanddeel van het vierde onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr moet worden aangemerkt.

Mede gelet op de wetsgeschiedenis en in aanmerking genomen dat handelen in strijd met artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr wordt gekwalificeerd als 'mensenhandel' en wordt bedreigd met een gevangenisstraf van acht jaren, moet worden aangenomen dat de in het vierde onderdeel omschreven gedragingen alleen strafbaar zijn als zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3309).

Dit brengt mee dat die gedragingen eerst dan als 'mensenhandel' kunnen worden bestraft indien uit de bewijsvoering volgt dat voldaan is aan voormelde voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld. Het oordeel van het hof dat 'uitbuiting' moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr, is derhalve juist.

Gelet op het vorenoverwogene heeft het hof met juistheid geoordeeld dat voor bewezenverklaring van een op artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr toegesneden tenlastelegging is vereist dat op grond van de omstandigheden van het geval uitbuiting komt vast te staan. Daarbij komt, gelet op hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen en beslist in zijn arrest van 27 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI7099, *NJ* 2010/598, onder meer betekenis toe aan de aard en duur van de tewerkstelling, de beperkingen die zij voor de betrokkene meebrengt en het economisch voordeel dat daarmee door de tewerksteller wordt behaald terwijl bij de weging van deze en andere relevante factoren de in de Nederlandse samenleving geldende maatstaven als referentiekader dienen te worden gehanteerd. Hierbij geldt in geval

van minderjarige slachtoffers dat de beoordeling van dergelijke factoren tot een andere uitkomst kan leiden dan in het geval het slachtoffer meerderjarig is (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3309).

Voorts klaagt het middel over het oordeel van het hof dat met betrekking tot geen van de in de tenlastelegging omschreven gevallen sprake is van uitbuiting.

Het hof heeft geoordeeld dat een gedraging als het 'afsluiten van een telefoonabonnement' niet zonder meer is aan te merken als arbeid of dienst tot het verrichten waarvan iemand wordt gedwongen of bewogen zich beschikbaar te stellen als bedoeld in artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr. Uitgaande van het in 2.4.4 vermelde toetsingskader heeft het hof geoordeeld dat, in het bijzonder gelet op de aard en de korte duur (één of enkele dagen) van de diensten, de niet-noemenswaardige beperkingen die zij voor de betrokkenen meebrachten en het economische voordeel dat daarmee door de verdachte werd behaald, alsmede gelet op de overige (persoonlijke) omstandigheden van de betrokkenen, in geen van deze gevallen sprake was van uitbuiting.

Dit oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk, terwijl het ook in het licht van hetgeen door de advocaat-generaal bij het hof in hoger beroep is aangevoerd omtrent de kwetsbaarheid van de betrokkenen, geen nadere motivering behoefde.

Het middel faalt.

Het eerste middel klaagt dat het hof heeft miskend dat voor een bewezenverklaring van het eerste onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr niet is vereist dat uitbuiting daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, doch slechts dat de verdachte heeft gehandeld met het oogmerk van uitbuiting. Het hof heeft zich, aldus het middel, daarom ten onrechte louter geconcentreerd op de tenlastelegging ter zake van het vierde onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr.

In het licht van 's hofs oordeel dat en waarom in de onderhavige gevallen (telkens) geen sprake was van uitbuiting, geeft ook het kennelijke oordeel van het hof dat van het oogmerk van uitbuiting in de zin van artikel 273f lid 1 onder 1° Sr evenmin sprake was, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk.

Ook het eerste middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:554

Zaaknummer: 15/00430

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.F. Faase

Wetsartikelen: 273f Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klachten over het bewezenverklaarde witwassen en de afwijzing van het verzoek tot het voegen van stukken in het dossier.

Het middel klaagt onder meer over het oordeel van het hof ten aanzien van het onder 2 bewezenverklaarde, dat de verdachte de criminele herkomst van de geldbedragen heeft verborgen en verhuld.

Nu uit de gebezigde bewijsmiddelen niet méér kan worden afgeleid dan dat op een ongebruikelijke plaats in een bij de verdachte in gebruik zijnde woning een grote hoeveelheid geld verpakt in een sealbag, die zich bevond in een tas, is aangetroffen, is de bewezenverklaring wat betreft het verbergen en verhullen van de herkomst van het geldbedrag, mede gelet op de wetgeschiedenis van artikel 42obis lid 1 aanhef en onder a Sr, zoals weergegeven in HR 19 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3687, niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

De klacht slaagt.

Het middel klaagt over 's hofs afwijzing van het verzoek van de verdediging met betrekking tot het onder 3 tenlastegelegde tot voeging in het dossier van stukken.

Het hof heeft het verzoek afgewezen. 's Hofs afwijzing is echter niet zonder meer begrijpelijk. De Hoge Raad neemt hierbij mede in aanmerking dat het hof in de onder 3.2.3 weergegeven overweging niet nader heeft gespecificeerd op grond van welke 'in Excel opgestelde lijst' de desbetreffende, niet aan het dossier toegevoegde stukken, 'kenbaar' zijn.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 en 3 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:553

Zaaknummer: 14/04151

Rechters: A.J.A. van Dorst, H.A.G. Splinter-van Kan, V. van den Brink, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.I. Takens

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het invoeren van hasjiesj, is onbegrijpelijk.

Advocaat-generaal D.J.C. Aben heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte, althans ontoereikend gemotiveerd, heeft geoordeeld dat sprake is van een begin van uitvoering van het binnen het grondgebied van Nederland brengen van hasjiesj.

Het hof heeft blijkens zijn, in 2.2.2 weergegeven, overwegingen het oordeel dat de verdachte zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbare poging tot het binnen het grondgebied van Nederland brengen van hasjiesj bij uitstek erop gebaseerd dat het begin van uitvoering is gesitueerd 'op het moment dat de verdachte met een speciaal daartoe geprepareerde auto naar Marokko vertrok'. Dat oordeel is, zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk, mede in aanmerking genomen dat ook van de overige bewezenverklarde gedragingen niet kan worden gezegd dat deze naar hun uiterlijke verschijningsvorm reeds in voldoende concrete mate gericht waren op de voltooiing van de invoer in Nederland van hasjiesj.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1.1 tenlastegelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:575

Zaaknummer: 14/05823

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan, Y. Buruma, A.L.J. van Strien en M.J. Borgers

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 3 OW

RECHTSPRAAK

Falende klachten over vrijspraak mensenhandel.

De middelen komen met diverse klachten op tegen de door het hof gegeven vrijspraken van het aan de verdachte onder 1, 2, 4 en 6 (telkens) primair tenlastegelegde. Zij lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Het tweede middel klaagt in de eerste plaats over het oordeel van het hof dat 'uitbuiting' als een (extra) impliciet bestanddeel van het vierde onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr moet worden aangemerkt.

Mede gelet op de wetsgeschiedenis en in aanmerking genomen dat handelen in strijd met artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4°, Sr wordt gekwalificeerd als 'mensenhandel' en wordt bedreigd met een gevangenisstraf van acht jaren, moet worden aangenomen dat de in het vierde onderdeel omschreven gedragingen alleen strafbaar zijn als zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3309).

Dit brengt mee dat die gedragingen eerst dan als 'mensenhandel' kunnen worden bestraft indien uit de bewijsvoering volgt dat voldaan is aan voormelde voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld. Het oordeel van het hof dat 'uitbuiting' moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr, is derhalve juist.

Gelet op het vorenoverwogene heeft het hof met juistheid geoordeeld dat voor bewezenverklaring van een op artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr toegesneden tenlastelegging is vereist dat op grond van de omstandigheden van het geval uitbuiting komt vast te staan. Daarbij komt, gelet op hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen en beslist in zijn arrest van 27 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI7099, *NJ* 2010/598, onder meer betekenis toe aan de aard en duur van de tewerkstelling, de beperkingen die zij voor de betrokkene meebrengt en het economisch voordeel dat daarmee door de tewerksteller wordt behaald terwijl bij de weging van deze en andere relevante factoren de in de Nederlandse samenleving geldende maatstaven als referentiekader dienen te worden gehanteerd. Hierbij geldt in geval

van minderjarige slachtoffers dat de beoordeling van dergelijke factoren tot een andere uitkomst kan leiden dan in het geval het slachtoffer meerderjarig is (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3309).

Voorts klaagt het middel over het oordeel van het hof dat met betrekking tot geen van de in de tenlastelegging omschreven gevallen sprake is van uitbuiting.

Het hof heeft geoordeeld dat een gedraging als het 'afsluiten van een telefoonabonnement' niet zonder meer is aan te merken als arbeid of dienst tot het verrichten waarvan iemand wordt gedwongen of bewogen zich beschikbaar te stellen als bedoeld in artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° Sr. Uitgaande van het in 2.4.4 vermelde toetsingskader heeft het hof geoordeeld dat, in het bijzonder gelet op de aard en de korte duur (één of enkele dagen) van de diensten, de niet-noemenswaardige beperkingen die zij voor de betrokkenen meebrachten en het economische voordeel dat daarmee door de verdachte werd behaald, alsmede gelet op de overige (persoonlijke) omstandigheden van de betrokkenen, in geen van deze gevallen sprake was van uitbuiting.

Dit oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk, terwijl het ook in het licht van hetgeen door de advocaat-generaal bij het hof in hoger beroep is aangevoerd omtrent de kwetsbaarheid van de betrokkenen, geen nadere motivering behoefde.

Het middel faalt.

Het eerste middel klaagt dat het hof heeft miskend dat voor een bewezenverklaring van het eerste onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr niet is vereist dat uitbuiting daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, doch slechts dat de verdachte heeft gehandeld met het oogmerk van uitbuiting. Het hof heeft zich, aldus het middel, daarom ten onrechte louter geconcentreerd op de tenlastelegging ter zake van het vierde onderdeel van artikel 273f lid 1 Sr.

In het licht van 's hofs oordeel dat en waarom in de onderhavige gevallen (telkens) geen sprake was van uitbuiting, geeft ook het kennelijke oordeel van het hof dat van het oogmerk van uitbuiting in de zin van artikel 273f lid 1 onder 1° Sr evenmin sprake was, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk.

Ook het eerste middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:556

Zaaknummer: 15/00857

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.F. Faase

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 273f Sr